

ledes, er det kun med megen Betænkelse, er det med stor Bekymring, at jeg skal komme til at sige Ja til Grundlovsforandringen, som er Betingelsen for en saadan Ordning af Statsforholdene, og det kan ikke skee, uden at jeg indseer, at der er en aldeles tvingende Nødvendighed, uden at jeg støder paa en Nødvendighed, som ikke kan bøies tilside, en Nødvendighed, der muligviis er kommen til os som en Nry, muligviis ved Folkets og ved Rigsdagens Indrømmelse, — det skal jeg lade staae uafgjort, men som, det være nu saa som saa, er kommen til os. Er denne Nødvendighed kommen til os som en Nry, saa at vi ikke kunne Andet end at tage den, ikke kunne afvise den, saa maae vi bøie os for den og stemme for Grundlovsforandringen, uden at jeg dog derved binder mig til, dersom jeg gjør det, ogsaa at stemme for, at den træder i Kraft, førend jeg bliver bekjendt, som jeg forudsætter, at jeg nu ikke er, med Udtastet til en Heelstatsforfatning, og førend jeg hører udtale Motiverne dertil. Det vil altsaa kun være muligt for mig at stemme Ja for Grundlovsforandringen, naar jeg kan komme til den Overbeviisning, at der bagved Rigsdagens Nei ligger en Tilstand i vort Fædrelands Forhold, som er af den Bessaffenhed, og som er saa farlig, at jeg ikke tør driste mig til ved min Stemme at have bidraget til at fremkalde den. Hvorvidt jeg til sidste Behandling skal sige Ja, det vil derfor berøve paa, om jeg kan komme til den Overbeviisning, at en saadan Nødvendighed er der, og at der er en Fare bagved Rigsdagens Nei, som vi ikke tør paa- drage Fædrelandet.

**Kirke- og Underviisningsminis-
ter:** Med Hensyn til den sidste Uttring af den ærede Landstingsmand, som nu satte sig, troer jeg, uden at Ministeriet behøver at gaae videre ind paa det Spørgsmaal, der er reist, dog at kunne udtale dette som en Selvefølge, at der ikke er paalagt Danmarks frie Konge nogen som helst Indskrænkning i hans souveræne Myndighed ved Heelstatsforfatningen: han beholder den fuldkomne souveræne Myndighed til, i Forbindelse med Landets Repræsentation,

at ordne Alt i Heelstatsanliggenderne, uafhængig af enhver ydre Indflydelse. Naar den samme ærede Landstingsmand yttrede, at han maatte betragte Heelstatsforfatningen som et nødvendigt Onde, saa slutter jeg allerede deraf, at den ærede Landstingsmand er besluttet paa dog at gaae videre i denne Sag, altsaa at give sit Ja til Grundlovsfagets endelige Afgjørelse. Naar det virkelig betragtes af ham som et nødvendigt Onde, saa er det jo en Selvefølge, at han dog maa gaae ind derpaa, siden der i det første af disse Ord ligger, at der efter hans Overbeviisning stod en værre Tilstand ved Siden af, som vilde indtræde, naar man ikke gif den Bei. Om den Bei, der er at gaae ved Tilveiebringelsen af en Heelstatsforfatning, skal betragtes som et Onde eller ikke, i hvilken Grad den maa betragtes som et Gode eller som et Onde, om den vil medføre større eller mindre Vanffeligheder; ja, derom er det umuligt at tilveiebringe nogen Samstemning. Det kan heller ikke være Tan- ken, allermindst ved disse Forhandlinger; men det maa være klart, at Enhver, som er kom- men til den Overbeviisning, at det dog er nødvendigt at gaae denne Bei, ogsaa maa bidrage Sit til, at den betrædes. Den ærede 2den Landstingsmand for Hode Kreds (Veh- mann) har allerede udtalt, hvad der kan anses fornødent med Hensyn til Forholdet mel- lem disse Forhandlinger om Grundlovsbestem- melsens 3die Vedtagelse og den endelige Beslutning om selve Fællesforfatningens Ikræfttræ- den, og jeg troer, han har gjort det saa tydeligt, som det overhovedet er muligt. Jeg skal blot fremhæve noget stærkere, hvad den ærede Rigsdagsmand iøvrigt antydede, at, naar her kun er Spørgsmaal om at vedtage den endel- lige Skikkelse, som den danske Grundlov skal have, under Forudsætning af, at en Fællesfor- fatning kommer istand, saa maa det erindres, at det vilde være i Strid med den hele Maade, hvorpaa denne særlige Grundlov under de tid- ligere Forhandlinger har faaet sin Skikkelse, naar man vilde sige, at den bærer Præget af at være bleven til under en uheldig Stjerne. Jeg troer, det maa fastholdes, at i Grunden opnaaedes der med Hensyn til